

معاینه محلی جرم

www.ketab.ir

نویسنده:
عارف سلطان آبادی

سلطان آبادی، عارف، ۱۳۵۴ -

معاینه مجلی جرم/ نویسنده

عارف سلطان آبادی. -- تهران: برجاس، ۱۳۸۴.

ISBN: 964-93147-1-7 ۲۲۴ ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

۱. علم جرم شناسی ۲. صحنه جرم ۳. جرم یابی ۴. گواهی

و گواهان کارشناسی. الف. عنوان.

م ۷۵/س ۷۳/ HV ۸۰۲۵ ۳۶۳/۲۵

۱۳۸۴

کتابخانه ملی ایران ۳۹۳۴-۸۴م

عنوان: معاینه محلی جرم

نویسنده: عارف سلطان آبادی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۴

قطع و صفحه: وزیری- ۲۲۴

تیراژ: ۴۲۰۰

شابک: ISBN: 964-93147-1-7

بها: ۲۲۰۰ تومان

فهرست مندرجات

۹	یادداشت.....
۱۳	فصل اول: اصول کلی بررسی صحنه جرم.....
۱۵	مقدمه.....
۱۵	وظایف پزشکی قانونی در صحنه جرم.....
۱۷	وظایف نیروهای انتظامی.....
۱۷	وظایف مقامات قضایی.....
۱۸	مفهوم صحنه جرم.....
۲۴	انواع صحنه های جرم.....
۲۴	اهمیت گروه تحقیق و اداره منطقی صحنه جنایت.....
۲۵	اقدامات اولیه برای یافتن جسد.....
۲۶	کشف جسد و آغاز بررسی های مقدماتی.....

۲۸	حفاظت صحنه
۳۱	ارزیابی صحنه
۳۲	خطرات جانی و تدابیر بهداشتی و امنیتی لازم
۳۳	بررسی صحنه
۳۴	بازدید مجدد صحنه
۳۵	فصل دوم: ثبت و ضبط صحنه جرم
۳۷	مقدمه
۳۹	جمع آوری مدارک و شواهد صحنه
۴۳	کمک به ثبت و ضبط صحنه
۴۴	یادداشت‌ها، طرح‌ها و نقشه‌ها
۴۵	عکس‌برداری از اجزای صحنه
۴۹	چرا فیلمبرداری ویدیویی کافی نیست و باید عکسبرداری کرد؟
۴۹	عکس و عکاسان
۵۰	تاثیر عکس و نوارهای صحنه در کشف جرم
۵۱	ضبط ویدیویی در صحنه
۵۵	ضبط رایانه‌ای صحنه
۵۷	واقعی‌سازی
۵۸	رعایت ترتیب در جمع‌آوری قرائن و ضبط و ثبت صحنه جرم
۶۳	فصل سوم: نقش پزشک قانونی در صحنه
۶۵	مقدمه
۷۰	حضور گروه‌های نمونه‌برداری در کنار پزشک قانونی
۷۳	چگونگی بررسی و معاینه پزشک قانونی در صحنه جرم
۷۷	ورود و ارزیابی اولیه

۷۷		معاینه جسد و محیط اطراف آن
۸۴		اطمینان از وقوع مرگ
۸۵		چگونگی تعیین زمان سپری شده بعد از مرگ
۸۸		آثار بجا مانده از عملیات احیا
۸۹		تغییر محل جسد از صحنه
۹۱		فصل چهارم: آثار جرم در صحنه جنایت
۹۳		اصل لوکارد
۹۴		تغییرات ایجاد شده در محیط
۹۵		چیزی از محیط وقوع جرم کم شده باشد
۹۸		اشیاء، مدارک و قراینی که از متهم بر جای می ماند
۱۰۰		شواهد شیمیایی
۱۰۱		بقایای انسانی (آثار بیولوژیکی)
۱۰۳		نمونه های گیاهی
۱۰۵		مایعات بدن
۱۰۶		کلیه مواد ذره ای
۱۰۶		خون در صحنه جنایت
۱۰۸		کشف و شناسایی لکه هایی مانند خون
۱۰۸		حوضچه و ناحیه های بزرگ خون
۱۱۸		ارزیابی الگوی پراکندگی خون در صحنه جنایت
۱۱۸		موارد استفاده الگویی از پخش خون در صحنه
۱۲۲		خونریزی پس از ایراد جرح و تطبیق آن با بند ب ماده ۲۰۶ ق.م.ا.
۱۲۳		آثار شیمیایی
۱۲۳		رنگ

۱۲۵	شیشه
۱۲۶	نمونه‌هایی از تحقیقات بر روی شیشه‌های مکشوفه
۱۳۱	پلاستیک
۱۳۱	خاک
۱۳۱	لکه‌ها
۱۳۲	بازیافت مدرک جرم
۱۳۴	آثار باقیمانده از کفش
۱۳۶	علائم موجود روی پارچه
۱۳۷	آثار انگشت
۱۳۷	انگشت‌نگاری از اجساد
۱۴۰	کشف اثر انگشت مظنونین در صحنه جنایت
۱۴۱	توجه مامورین برای یافتن اثر انگشت در محدوده صحنه جرم
۱۴۴	زخم‌ها و آثار به جای مانده از ابزار قتل
۱۴۴	اجسادى که با نوار یا طناب بسته شده‌اند
۱۴۵	استفاده از طناب بعنوان وسیله‌ای برای خودکشی
۱۵۰	شرایط مربوط به مرگ مشکوک در جایی که جسد برای مدتی یافت
۱۵۰	نمی‌شود یا هرگز پیدا نمی‌گردد
۱۵۰	اجسادى که در مکانی متفاوت یا کاملاً مجزا از جایی که واقعاً در آن فوت
۱۵۰	کرده‌اند یافت می‌شوند
۱۵۲	مو
۱۵۲	نکات قابل توجه در تار مو
۱۵۳	تار مو و تشخیص هویت
۱۵۷	چگونگی جمع‌آوری موها از صحنه
۱۵۸	جرایم جنسی و تجسس اسپرم (منی)

۱۶۲	بزاق دهان.....
۱۶۳	مدفوع.....
۱۶۳	ادرار.....
۱۶۴	استفراغ یا قی.....
۱۶۵	فصل پنجم: محل جنایت و مسایل مرتبط.....
۱۶۷	حضور در صحنه جنایت در موارد کشف جسد فاسد و متلاشی شده.....
۱۶۹	بررسی صحنه جنایت در موارد کشف اجساد متلاشی شده.....
۱۶۹	الف- کشف جسد در داخل ساختمان.....
۱۷۵	نکاتی قابل توجه در صحنه جرم در داخل ساختمان.....
۱۷۹	ب- کشف جسد خارج از ساختمان.....
۱۸۱	نکات قابل توجه در اجساد فاسد شده.....
۱۸۵	تحقیق زمان مرگ بر اساس میزان فساد نعشی.....
۱۸۶	متغیرهای موثر بر گندیدگی جسد.....
۱۸۹	اجساد کشف شده در آب.....
۱۹۱	شناسایی اجساد متلاشی شده.....
۱۹۲	صحنه‌های چند جانبه.....
۱۹۳	کاوش برای بقایای انسانی.....
۱۹۶	انواع گورها.....
۱۹۶	بازیافت بقایای انسانی.....
۲۰۱	نبش قبر در موارد دفن قانونی.....
۲۰۴	عوامل موثر بر گندیدگی جسد پس از دفن.....
۲۰۶	قرار گرفتن جسد در محیط‌های سرد نظیر یخچال طبیعی.....

۲۰۷	فصل ششم: حشره‌شناسی در صحنه جرم
۲۰۹	مقدمه
۲۱۰	بیولوژی مگس‌ها
۲۱۱	بررسی حشره‌شناسی جسد
۲۱۳	جمع‌آوری و نگهداری نمونه‌ها
۲۱۶	تخمین زمان مرگ
۲۱۸	زمان سپری شده بعد از مرگ
۲۲۱	ارزیابی محل مرگ
۲۲۳	کمک پیرامون کشف علت مرگ
۲۲۵	منابع

یادداشت

بررسی صحنه با اهداف و اعمال خاص و هماهنگی و سازماندهی تحت هدایت قاضی تحقیق صورت می‌پذیرد. آشنایی و آگاهی کامل کارشناسان فن و مسئولین ذیربط اعم از قضات، پزشکان قانونی و نیروی انتظامی با مفهوم انواع صحنه جرم، اصول حفظ و اقدامات صحیح، ارزیابی و بررسی و چگونگی جلوگیری از آسیب دیدن صحنه جرم ضروری می‌باشد.

هنگامی که جهت جستجوی جسد اقدام می‌شود همراه داشتن نیروی انسانی، تجهیزات و وسایل کافی و مدرن با حداکثر کیفیت کمک عظیمی محسوب می‌گردد و زمانی می‌توانیم اذعان نمایم بررسی صحنه درست انجام می‌شود که فعالیت گروه تحت نظارت و هدایت قاضی تحقیق طبق اصول و برنامه‌های معلوم و منسجم صورت پذیرد. بطور کلی وظیفه پزشک قانونی در صحنه قتل عبارت است از: مشاهده اوضاع، شرایط محیط، وضعیت و حالت جسد و نظارت بر انتقال آن، حفظ هر نوع شواهد ظریف و آسیب‌پذیر و در صورت امکان اظهار نظر درباره نحوه مرگ.

پزشک قانونی نباید در صحنه نقش شرلوک هلمز را ایفا نماید و اظهار نظرهای خود

را مبتنی بر موضوعات غیر پزشکی و تئوری‌های بی‌اهمیت و سوء تعبیر از واقعیت‌ها معطوف نماید.

پزشک قانونی در موارد قتل، مرگ‌های مشکوک و سایر موارد مظنون و نامعلوم باید صحنه مرگ را قبل از جابجایی بطور کامل رویت نموده و سریعاً وارد عمل شود. در بسیاری از موارد حضور به موقع پزشک قانونی در صحنه باعث جلوگیری از اتلاف وقت نیروی انسانی، وسایط نقلیه، وسایل خدمات عمومی و سایر هزینه‌ها می‌گردد و نیز در بسیاری از موارد که تمامی شواهد، قرائن و اظهارات به نفع یک جنایت رقم خورده است پزشک قانونی با حضور به موقع خود با استدلال‌ات علمی و بارد سایر صور مرگ در همان لحظه به روشن شدن ماجرا کمک شایانی می‌نماید. پزشک قانونی عضوی از گروه متخصصان است که تشریک مساعی و هماهنگی این اعضاء منجر به نتیجه‌گیری صحیح در صحنه می‌گردد.

یکی از اصول کلی در تحقیقات مربوط به قتل، کشف یک رابطه معنی‌دار بین دو شیء که با یکدیگر در ارتباط بوده‌اند می‌باشد. تئوری مبادله یا انتقال بر اساس این حقایق استوار گردیده است:

- ۱- مجرم آثاری از مقتول و صحنه جرم را با خود می‌برد.
 - ۲- مقتول آثاری از مجرم را بر روی خود نگه می‌دارد یا آثار و نشانه‌هایی از خود در فرد مجرم بجای می‌گذارد.
 - ۳- مجرم آثاری از خود در صحنه جرم باقی خواهد گذاشت.
- قاضی تحقیق، پزشک قانونی و سایر کارشناسان در صحنه جرم باید به این سوال پاسخ دهند که چه اتفاقی رخ داده است؟ و این پاسخ زمانی می‌گردد که صحنه جرم هوشیارانه و بطور دقیق مورد بررسی قرار گرفته و آثار و نشانه و مدارک جمع‌آوری شده و ارتباط آنان با یکدیگر توسط کارشناسان از نقطه نظر پزشکی و جنایی ارزیابی شوند. مدارک و آثار عبارتند از هر ماده محسوس، کوچک یا بزرگ که منجر به رد یا اثبات نکته

مشکوک‌ی شود. این آثار و مدارک ممکن است بصورت آثار باقیمانده و قابل پیگیری در صحنه، اظهارات مظنون، شهود عینی یا نتایج کالبدشکافی باشد.

فهرست اشیاء و وسایلی که ممکن است بصورت آثار مادی و قراین قرار گیرند بر اساس تعداد، نوع و علل وقوع قتل‌ها بسیار وسیع و گسترده می‌باشد. آثار باقیمانده در صحنه جرم می‌تواند به صورت اشیاء (سلاح، ابزار، اسلحه، مبلمان جابجا شده، یادداشت‌ها، نامه‌ها، اوراق، گلوله‌ها، وسایط نقلیه، سیگار و فتیله سیگار)، بقایای انسانی (خون، منی، مو، بافت، بزاق، ادرار، مدفوع، مواد استفراغ) و آثار بجا مانده (آثار انگشتان، پا، کف دست، وسایل، تیر، سوراخ‌های گلوله، مناطق آسیب دیده جدید، فرورفتگی و شکستگی، ترک، پارگی) باشد.

تصمیمات متخذة توسط دادگاه منحصرأ بستگی به مدارک ارائه شده در دادگاه دارد و از این رو افراد دست‌اندرکار بررسی صحنه جرم باید قبل از نابود شدن، فاسد شدن یا مفقود شدن اشیاء نهایت تلاش و سعی خود را در جمع‌آوری و نگهداری صحیح و دقیق مدارک مبذول نمایند. این مدارک را ممکن است برای بازسازی صحنه جرم، شناسایی مجرم و همراهان یا برای اثبات یا رد دلایل عدم حضور فردی در محل جرم هنگام وقوع استفاده نمود. بنابراین ضروری است که پیش از جمع‌آوری مدارک، تکنیک‌های جمع‌آوری صحیح و قوانین و مقررات مربوط به آنها مورد توجه قرار گیرد.

موضوع حشره‌شناسی در صحنه جرم در کشور ما علم جوانی است. بحثی است که تا کنون بر روی آن کار جدی و جدیدی نشده است و از این نظر در کشور، هنوز در اول کار است. شاید پرسید مگر طی این همه سال پزشکان قانونی از طریق حشرات موجود در اطراف جسد و صحنه‌ها زمان مرگ را دریافته‌اند؟ اما وقتی جزئیات بحث روشن می‌شود درمی‌یابیم مطلب فقط به مشاهده چند حشره و زمان احتمالی مرگ منحصر نمی‌شود. بحث حشره‌شناسی در صحنه جرم اکنون در دانشگاه‌های جهان به مراحل پیشرفته‌ای نزدیک شده است. سال‌هاست که روی این موضوع بحث و انتشار مطالعات آن کشورها

گرچه در عمل ممکن است خارج از دسترس باشد و توان علمی و آزمایشگاهی آن را نداشته باشیم اما می‌تواند دریچه‌های این مقوله را بر روی دانش‌پژوهان جوان بگشاید. اینک در عرصه تحقیق و تخصص علمی از سه دیدگاه به این مقوله می‌نگرند:

۱- مطالعه روی حشرات، سیر تولید و رشد و شناسایی آنها: در این مرحله انواع حشرات، نحوه تولد آنها و سیر رشد و تکامل آنها و اینکه سیر رشد چه مدت به طول می‌انجامد و تاثیر وضع هوا روی تسریع در مرحله از رشد در ظرف چه زمانی به چه مرحله‌ای می‌رسند و شناسایی کلی آنها و اشکال مختلف آنها برای شناخت دقیق مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرند.

۲- مطالعه بومی حشرات: اینکه در چه سرزمین‌هایی چه گونه‌ای از حشرات رشد می‌کنند. در مناطق گرم، مناطق سرد، مناطق معتدل چه وضع و کیفیتی دارند می‌تواند راهگشا باشد.

۳- مطالعه روی رابطه رشد حشره و زمان سپری شده بعد از مرگ: با توجه به نحوه رشد حشرات و اینکه چه مدت از وجود آنها می‌گذرد، نشو و نمای آنها آینه تمام نمای زمان مرگ و گذشت آن است که از این طریق زمان مرگ را با توجه به میزان رشد آنها می‌توان تشخیص و مدت سپری شده را تخمین می‌زنند و این یک اقدام عملی و مقوله‌ای دقیق است که درصد خطای آن زیاد نیست.

۴- جسد در محیط بسته بوده یا باز؟ اگر جسد در آب باشد، اگر جسد در بیابان و هوای باز باشد، اگر آفتاب مستقیم بر جسد بتابد، اگر جسد در یخ و برف مدفون باشد، اگر جسد در محیط بسته باشد، اگر در آن محیط لوازم گرمایی قرار داشته باشد و... در هر کدام از این موارد نحوه رشد و تکوین حشرات، نحوه فساد نعشی تفاوت آشکاری خواهد داشت که به کمک حشرات موجود قابل بررسی است.